

Aantekening *Participium*

1. Vorm

Er zijn vier verschillende mogelijkheden. Als voorbeeld nemen we het werkwoord λύω:

<i>benoeming</i>	<i>vorm</i>	<i>betekenis</i>
- ptc. prs. Act.	λύων, etc.	'losmakend'
- ptc. prs. Med.	λύόμενος, etc.	'zichzelf losmakend'
- ptc. aor. Act.	λύσας, etc.	'losgemaakt hebbend'
- ptc. aor. Med.	λυσάμενος, etc.	'zichzelf losgemaakt hebbend'

Let op:

- ptc. van de pseudo-sigmatische aoristus verbuig je volgens het ptc. van de sigmatische aoristus
  - vb. ἀγγέλλω → aor: ἤγγειλα → ptc. aor. ἀγγείλας, -αντος, etc.
  - vb. κρίνω → aor: ἐκρίνα → ptc. aor. κρίνας, -αντος, etc.
- participia van de onregelmatige aoristus krijgen de uitgangen van het ptc. prs.
  - vb. ὁράω → aor: εἶδον → ptc. aor. ἶδων, ἰδοντος, etc.
  - vb. ἔρχομαι → aor: ἦλθον → ptc. aor. ἔλθων, ἔλθοντος, etc.
- uit de naamval en het zinsverband moet je opmaken waar het ptc. bij hoort (bij het subj. / obj. / etc.)

2. Verschil tussen ptc. *praesens* en *aoristus*

Het verschil tussen het ptc. prs. en aoristus op een rijtje:

a. ptc. *praesens*

Voorbeelden

- onvoltooid vertalen 'losmakend', 'zingend'
- gelijktijdig aan het hoofdwkwoord 'terwijl ik zing, loop ik verder'
'terwijl ik zong, liep ik verder'
- *let op:* als het hoofdwkwoord verleden tijd is, vertaal je het ptc. prs. dus óók met een verleden tijd, omdat het gelijktijdig moet zijn

b. ptc. *aoristus*

Voorbeelden

- voltooid vertalen 'losgemaakt hebbend', 'gezongen hebbend'
- voortijdig aan het hoofdwkwoord 'nadat ik de knoop heb losgemaakt, ga ik weg'
'nadat ik de knoop had losgemaakt, ging ik weg'
- *let op:* of je 'hebben' of 'hadden' moet gebruiken, hangt af van de tijd van het hoofdwkwoord

3. Vertaling

Een ptc. kun je het beste in twee stappen vertalen:

- stap 1: letterlijk - in het Nederlands krijg je dan ook een ptc.
- stap 2: omschrijvend - er zijn vele mogelijkheden, afhankelijk van de context:
  - a. bijwoordelijk:
    - toen / nadat / terwijl (temporeel < Lat. *tempus* = tijd)
    - omdat / doordat (causaal < Lat. *causa* = oorzaak)
    - hoewel / ook al (concessief < Lat. *concessio* = toegeving)
    - door te (instrumentaal < Lat. *instrumentum* = instrument)
  - b. bijvoeglijk:
    - ... die / dat ... Vb. 'het zingende meisje' = 'het meisje dat zingt'
  - c. zelfstandig:
    - vervang het ptc. door een toepasselijk z.n.w. Vb. 'de sprekende' = 'de spreker'
'de zingende' = 'de zanger / zangeres'

4. Het ptc. in de praktijk (I)

Aan de hand van een aantal voorbeelden zal duidelijk worden hoe het zit met die voor- en gelijktijdigheid.

	<i>stap 1:</i>	<i>stap 2:</i>
1. καλῶν ἐκβαίνω	roepend ga ik naar buiten	<u>terwijl</u> ik <u>roep</u> , <u>ga</u> ik naar buiten
2. καλῶν ἐκβαίνεις	roepend ga jij naar buiten	<u>terwijl</u> jij <u>roept</u> , <u>ga</u> jij naar buiten
3. καλῶν ἐκεβαίνεις	roepend ging jij naar buiten	<u>terwijl</u> jij <u>riep</u> , <u>ging</u> jij naar buiten
4. καλῶν ἐκεβαίνει	roepend ging hij naar buiten	<u>terwijl</u> hij <u>riep</u> , <u>ging</u> hij naar buiten
5. καλοῦντες ἐκβαίνομεν	roepend gaan wij naar buiten	<u>terwijl</u> wij <u>roepen</u> , <u>gaan</u> wij naar buiten
6. καλοῦντες ἐκεβαίνετε	roepend gingen jullie naar buiten	<u>terwijl</u> jullie <u>riepen</u> , <u>gingen</u> jullie naar buiten
7. καλέσας ἐκβαίνω	<i>stap 1:</i> geroepen hebbend, ga ik naar buiten <i>stap 2:</i> <u>nadat</u> ik geroepen <u>heb</u> , <u>ga</u> ik naar buiten	
8. καλέσας ἐκεβαίνον	<i>stap 1:</i> geroepen hebbend, ging ik naar buiten <i>stap 2:</i> <u>nadat</u> ik geroepen <u>had</u> , <u>ging</u> ik naar buiten	
9. καλέσαντες ἐκλήθημεν	<i>stap 1:</i> geroepen hebbend, gingen wij naar buiten <i>stap 2:</i> <u>nadat</u> wij geroepen <u>hadden</u> , <u>gingen</u> wij naar buiten	
10. τὸν καλούμενον δούλον ἀκούω	<i>stap 1:</i> ik hoor de roepende slaaf <i>stap 2:</i> ik <u>hoor</u> de slaaf <u>die roept</u>	
11. τὸν καλούμενον δούλον ἤκουσα	<i>stap 1:</i> ik hoorde de roepende slaaf <i>stap 2:</i> ik <u>hoorde</u> de slaaf <u>die riep</u>	
12. τὸν καλεσάμενον δούλον ἀκούω	<i>stap 1:</i> ik hoor de zichzelf geroepen hebbende slaaf <i>stap 2:</i> ik <u>hoor</u> de slaaf <u>die zichzelf geroepen heeft</u>	
13. τὸν καλεσάμενον δούλον ἤκουσα	<i>stap 1:</i> ik hoorde de zichzelf geroepen hebbende slaaf <i>stap 2:</i> ik <u>hoorde</u> de slaaf <u>die zichzelf geroepen had</u>	

5. Het ptc. in de praktijk (II)

Aan de hand van een aantal voorbeelden zal duidelijk worden hoe het zit met die voor- en gelijktijdigheid.

stap 1:

stap 2:

1. καλῶν ἐκβαίνω
2. καλῶν ἐκβαίνεις
3. καλῶν ἐκεβαίνεις
4. καλῶν ἐκεβαίνει
5. καλοῦντες ἐκβαίνομεν
6. καλοῦντες ἐκεβαίνετε
7. κάλεσας ἐκβαίνω
8. κάλεσας ἐκεβαίνον
9. καλέσαντες ἐκήλθομεν
10. τὸν καλούμενον δούλον ἀκούω
11. τὸν καλούμενον δούλον ἤκουσα
12. τὸν καλεσάμενον δούλον ἀκούω
13. τὸν καλεσάμενον δούλον ἤκουσα

N.B. καλέω vormt een uitzondering binnen de categorie ε-werkwoorden, in die zin dat de stamklinker (ε) in de aoristus niet verlengd wordt. De 1^e sg. ind. aor. Act. is dus ἐκάλεσα i.p.v. ἐκαλήσα, wat je zou verwachten. Zo ook het ptc. κάλεσας i.p.v. καλήσας.

Oefenen met het participium

Openb. 1:3

Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Woordenlijst

ἀναγινώσκω	- lezen
γεγραμμένα	- acc. pl. N. ptc. perf. Pass. < γράφω, schrijven → de dingen die geschreven zijn
καιρός	- het juiste moment, de tijd
μακάριος	- zalig
τηρέω	- bewaren

stap 1: .....

.....

stap 2: .....

.....

Openb. 1:5-6

Τῷ ἀγαπῶντι / ἀγαπήσαντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ ... αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Woordenlijst

ἀγαπῶντι	- dat. sg. M. ptc. prs. Act. < ἀγαπάω, liefhebben
αἷμα, τὸ	- bloed
αἰών, ὁ	- eeuw
ἀμαρτία, ἡ	- zonde
δόξα, ἡ	- eer, heerlijkheid
κράτος, τὸ	- kracht

stap 1: .....

.....

stap 2: .....

.....

Openb. 1:9

Ἐγὼ Ἰωάννης ἦν ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ of:
Ἐγὼ Ἰωάννης ἦν ἐν τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ νήσῳ

Woordenlijst

καλέομαι	- genoemd worden
νήσος, ἡ	- eiland

stap 1: .....

stap 2: .....

Openb. 1:10-11

Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λεγούσαν ...

Woordenlijst

φωνή, ἡ - stem, geluid

stap 1: .....

stap 2: .....

Openb. 1:12

Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ,
καὶ ἐπιστρεψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς

Woordenlijst

βλέπω - zien
ἐπιστρέψα - 1^e sg. ind. aor. Act. < ἐπιστρέφω, (zich) omdraaien
ἑπτὰ - zeven
ἣτις - welke ook maar (betr. vnw.), die
λαλέω - spreken
λυχνία, ἡ - lamp, kandelaar
χρυσεός - goud

stap 1: .....

stap 2: .....

Rom. 5:1

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν

Woordenlijst

δικαιωθέντες - ptc. aor. Pass. < δικαιώω, rechtvaardigen → gerechtvaardigd zijnde
πίστις, ἡ - geloof

stap 1: .....

stap 2: .....

Matth. 2:3

Ταῦτα ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη

Woordenlijst

ἐταράχθη - 'werd verschrikt'

stap 1: .....

stap 2: .....

Oefenen met het participium – Antwoorden

Openb. 1:3

Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων καὶ οἱ ἀκούοντες τοὺς λόγους τῆς προφητείας καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα, ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

Woordenlijst

ἀναγινώσκω	- lezen
γεγραμμένα	- acc. pl. N. ptc. perf. Pass. < γράφω, schrijven → de dingen die geschreven zijn
καιρός	- het juiste moment, de tijd
μακάριος	- zalig
τηρέω	- bewaren

stap 1: Zalig is *de lezende* en *de* [de woorden van de profetie] *horenden* en *de* [de dingen die daarin geschreven zijn] *bewarenden*, want de tijd is dichtbij.

stap 2: Zalig is *degene die leest* en *zij die* de woorden van de profetie *horen* en de dingen die daarin zijn geschreven *bewaren*, want de tijd is dichtbij.

Openb. 1:5-6

Τῷ ἀγαπῶντι / ἀγαπήσαντι ἡμᾶς καὶ λύσαντι ἡμᾶς ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ ... αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Woordenlijst

ἀγαπῶντι	- dat. sg. M. ptc. prs. Act. < ἀγαπάω, liefhebben
αἷμα, τὸ	- bloed
αἰών, ὁ	- eeuw
ἁμαρτία, ἡ	- zonde
δόξα, ἡ	- eer, heerlijkheid
κράτος, τὸ	- kracht

stap 1: *Aan de ons liefhebbende* en *(aan) de ons* [door zijn bloed uit onze zonden] *losgemaakt hebbende* ... aan Hem (zij) de eer en de kracht tot in de eeuwen der eeuwen. Amen

stap 2: *Aan Degene Die ons liefheeft* en *(aan) Degene Die ons uit onze zonden losgemaakt heeft*, door Zijn bloed ... aan Hem de eer en de kracht tot in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Openb. 1:9

Ἐγὼ Ἰωάννης ἦν ἐν τῇ νήσῳ τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ of:
Ἐγὼ Ἰωάννης ἦν ἐν τῇ καλουμένῃ Πάτμῳ νήσῳ

Woordenlijst

καλέομαι	- genoemd worden
νήσος, ἡ	- eiland

stap 1: Ik, Johannes, was op het [*Patmos genoemd wordende*] eiland

stap 2: Ik, Johannes, was op het eiland, *dat Patmos genoemd wordt*.

Openb. 1:10-11

Καὶ ἤκουσα φωνὴν μεγάλην λεγούσαν ...

Woordenlijst

φωνή, ἡ - stem, geluid

stap 1: En ik hoorde (ind. aor. < ἀκούω) een grote stem *zeggende*: ...

stap 2: En ik hoorde een grote stem *die zei*: ... of:

En ik hoorde een grote stem *zeggen*: ...

Openb. 1:12

Καὶ ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἣτις ἐλάλει μετ' ἐμοῦ,
καὶ ἐπιστρεψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσαῖς

Woordenlijst

βλέπω - zien

ἐπιστρέψα - 1^e sg. ind. aor. Act. < ἐπιστρέφω, (zich) omdraaien

ἑπτὰ - zeven

ἣτις - welke ook maar (betr. vnw.), die

λαλέω - spreken

λυχνία, ἡ - lamp, kandelaar

χρυσεός - goud

stap 1: En ik draaide me om om te zien de stem die met mij sprak,
en *mij omgedraaid hebbende*, zag (ind. aor. < ὀράω) ik 7 gouden lampen

stap 2: En ik draaide me om om te zien de stem die met mij sprak,
en *nadat ik mij omgedraaid had*, zag ik 7 gouden lampen

Rom. 5:1

Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν θεόν

Woordenlijst

δικαιωθέντες - ptc. aor. Pass. < δικαιώω, rechtvaardigen → gerechtvaardigd zijnde

πίστις, ἡ - geloof

stap 1: Dus, *gerechtvaardigd zijnde* uit het geloof, wij hebben vrede bij God.

stap 2: Wij hebben dus, *nadat wij* uit het geloof *zijn gerechtvaardigd*, vrede bij God.

Matth. 2:3

Ταῦτα ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἐταράχθη

Woordenlijst

ἐταράχθη - 'werd verschrikt'

stap 1: *Dit gehoord hebbende*, werd koning Herodes verschrikt

stap 2: *Toen/nadat hij dit gehoord had*, werd koning Herodes verschrikt
Omdat hij dit gehoord had, werd koning Herodes verschrikt